

Handeln med kvinnor

Emma Goldman

1910

Handeln med kvinnor – Emma Goldman

Våra reformivrare har plötsligt gjort en stor upptäckt – den vita slavhandeln. Tidningarna är fulla av dessa "exempellosa förhållanden" och lagstiftarna planerar redan en ny samling lagar för att stävja det ohyggliga. Det är betecknande att så fort allmänhetens uppmärksamhet ska avledas från ett stort socialt missförhållande, påbörjas ett korståg mot oanständigheten, hasardspelet, krogarna etc. Och vad blir resultatet av sådana korståg? Hasardspelet ökar, krogarna gör strålande affärer via bakdörrarna, prostitutionen slår alla rekord och systemet med hallickar och kopplare förvärras bara.

Vad beror det på att en institution, som är bekant för nästan varje barn, så plötsligt har blivit upptäckt? Vad beror det på att detta onda, bekant för alla sociologer, nu har blivit en så viktig fråga?

Att förutsätta att den aktuella undersökningen (en för övrigt mycket ytlig undersökning) av den vita slavhandeln har upptäckt något nytt är minst sagt mycket dåraktigt.

Prostitutionen har varit, och är, ett allmänt spritt ont, och ändå fortsätter mänskligheten att sköta sina egna angelägenheter, i fullständig likgiltighet för nöden och lidandet hos prostitutionens offer. I själva verket samma likgiltighet som mänskligheten visat för vårt industriella system eller den ekonomiska prostitutionen.

Först sedan mänskliga bekymmer har förvandlats till en leksak med lysande färger kommer människobarnen att bli intresserade åtminstone för en stund. Människorna är mycket ombytliga små barn som måste ha nya leksaker varje dag. Det "rättfärdiga" ramaskriet mot den vita slavhandeln är en sådan leksak. Dess funktion är att roa människorna en liten stund, och det kommer att bidra till att skapa några fler givande politiska jobb – parasiter som skriker runt i världen som inspektörer, utredare, kriminalpolis och så vidare.

Vad är det som egentligen ligger bakom handeln med kvinnor? Inte bara vita kvinnor, utan också gula och svarta kvinnor. Exploatering förstås; kapitalismens skoningslöse Molok som göder sig på underbetalt arbete och därmed driver tusentals kvinnor och flickor till prostitutionen. Dessa flickor har samma uppfattning som Mrs Warren: "Varför ska man för några shilling veckan förspilla sitt liv på att arbeta i ett diskrum arton timmar om dagen?"

Våra reformivrare säger naturligtvis inget om denna orsak. De känner mycket väl till den, men et lönar sig inte att säga något. Det är mycket mer tacksamt att spela farisé, att förbära en kränkt moral, än att gå till botten med saker och ting. Det finns dock ett berömvärd undantag bland de yngre författarna: Reginald Wright Kauffman, vars verk *Träldomens hus* är det första allvarliga försöket att inte behandla det sociala missförhållandet ur någon sentimental filisteisk synvinkel. Kauffman, som är journalist med stora erfarenheter, visar att vårt industriella system inte ger flertalet av kvinnorna något annat alternativ än prostitution. De kvinnor som skildras i *Träldomens hus* tillhör arbetarklassen. Hade författaren skildrat kvinnors liv i andra sfärer skulle han konfronterats med samma förhållande. Ingenstans behandlas kvinnan enligt vad hon gör sig förtjänt av genom sitt arbete utan snarast som ett kön. Det är därför nästan ofrånkomligt att hon ska betala för sin rätt att existera, för en position inom vilket verksamhetsområde som helst, med sexuella favörer. Det är således bara en gradfråga om hon säljer sig till en enda man, i eller utanför äktenskapet, eller till flera män. Antingen våra reformivrare erkänner det eller ej, så är det kvinnans ekonomiska och sociala underlägsenhet som bär ansvaret för prostitutionen.

För tillfället chockeras alla goda människor av avslöjandet att bara i New York City arbetar var tionde kvinna i fabrik, att genomsnittslönen för kvinnor är 6 dollar i veckan för 48 till 60 timmars arbete och att majoriteten av kvinnliga lönearbetare måste räkna med flera månader av sysslolöshet, vilket gör en genomsnittslön på cirka 280 dollar om året.

Är det, med tanke på sådana ekonomiska fador, att undra på att prostitutionen och den vita slavhandeln har blivit sådana dominerande faktorer?

För att inte de föregående siffrorna ska betraktas som överdrivna, kan det vara klokt att granka vad vissa auktoriteter på prostitution har att säga:

"Ett starkt skäl till kvinnligt fördärv finner man i de många tabeller som visar sysselsättning och erhållen lön för kvinnorna före deras fall, och det återstår för nationalekonomen att avgöra hur långt rena affärsöverväganden ska få ursäkta arbetsgivarnas reducering av kvinnornas lönenivåer, och huruvida små besparingar på lönerna inte uppvägs mer än väl av den kraftiga beskattning som läggs på den stora allmänheten för att bestrida kost-

naderna för ett osedlighetens system, som i många fall är det direkta resultatet av en otillräcklig kompensation för ett hederligt arbete” (Sanger, 1858)

Våra dagars reformivrare skulle göra klokt i att titta genom Dr Sangers bok. Där kommer de att finna att av 2000 fall som han studerat, kom blott ett fåtal från medelklassen, från välordnade förhållanden eller trevliga hem. De allra flesta var flickor och kvinnor ur arbetarklassen; vissa drevs till prostitution av ren nöd, andra på grund av ett grymt och eländigt liv där hemma andra åter på grund av stäckta och ofärdiga fysiska naturer (som jag ska återkomma till). Det kommer också att göra besvararna av renhet och moral gott att få veta, att av 2000 fall var 490 gifta kvinnor, kvinnor som levde med sina män. Det fanns uppenbarligen inte så stor garanti för kvinnornas “trygghet och renhet” i äktenskapets helgd.

Dr Alfred Blaschko betonar i *Prostitution in the Nineteenth Century* med ännu större eftertryck att de ekonomiska förhållandena är en av de viktigaste faktorerna bakom prostitutionen; “Även om prostitution har existerat i alla tider, återsto det för 1800-talet att utveckla den till en jättelik social institution. Industrins utveckling med väldiga människomassor på en konkurrensmarknad, framväxten av stora överbefolkade städer, en otrygg och oviss sysselsättning, har givit prostitutionen ett uppsving an aldrig under någon tidigare period i den mänskliga historien har drömt om.”

Och även om Havelock Ellis inte är lika kategorisk i sin behandling av den ekonomiska faktorn, tvingas han medge att den indirekt och direkt är huvudorsaken. Han kommer således fram till att en hög andel av de prostituerade tidigare har arbetat som tjänsteflickor och alltså valt att lämna detta skrå trots att de där haft större trygghet och mindre bekymmer. Å andra sidan bestrider Ellis inte att den dagliga rutinen, slitet, monotonin i tjänsteflickans lott och särskilt det faktum att hon kanske aldrig får del av kamratskapen och glädjen i ett hem mycket väl kan driva henne att söka förströelse och glömska i prostitutionens lust och glans. En tjänsteflicka som behandlas som en slav, som aldrig har rätt till sig själv och so slits ut av sin härskarinnas nycker, kan med andra ord precis som fabriksarbetarskan eller butiksflickan endast finna utlopp i prostitution.

Den mest roande aspekten av det problem som allmänheten nu ställs inför, är indignationen hos de “goda, respektabla människorna”, särskilt de olika kristna herrar som alltid återfinns i spetsen för varje korståg. Är de helt okunniga om religionshistorien och särskilt om kristenhetens historia? Eller hoppas de kunna dölja den för nuvarande generationen den roll som kyrkan spelat i det förflutna för prostitutionen? Vilket skäl de än har, så bör de vara de sista att protestera mot dagens olyckliga offer, eftersom varje begåvad student vet att prostitutionen har religiöst ursprung, att den under flera sekler har upprätthållits och omhuldats inte som en skam utan som en dygd, och hyllad som sådan av Gudarna själva.

“Prostitutionen tycks ha sitt viktigaste ursprung i en religiös vana, i religionen, den stora bevararen av sociala traditioner, som i omvandlad form bevarar en primitiv frihet som börjar försvinna från det sociala livet. Det typiska exemplet är det som Herodotos återger från 400-talet f Kr; varje kvinna måste en gång i sitt liv komma till det tempel som var helgat åt Mylitta, den babyloniska Venus, och som hyllning till gudinnan ge sig åt förste främling som kastade ett mynt i hennes knä. Likartade seder existerade i andra delar av Västasien, i Nordafrika, på Cypern och andra öar i östra Medelhavet, och även i Grekland, där hieroduler som hängivet tjänade sin gudinna.

Teorin att den religiösa prostitutioneni regel utvecklades ur tron att människans fortplantningsakt ägde en mysteriös och helig kvalitet genom att främja Naturens fruktbarhet får stöd av alla auktoritativa författare i ämnet. Men så småningom, och när prostitutionen blev en organiserad institution under prästerligt inflytande, utvecklade den religiösa prostitutionen utilitaristiska sidor och bidrog därmed till att öka de offentliga intäkterna.

Att kristendomen fick politisk makt ledde inte till några större förändringar i den förda politiken. De ledande kyrkofäderna tolererade prostitutionen. På 1200-talet finner man bordeller under offentligt styre. De utgjorde en sorts samhällsservice och de so förestod dem betraktades nästan som statstjänstemän. " (Havelock Ellis, 1905)

Till detta måste läggas följande från Dr Sangers verk: Påven Clemens II utfärdade en bulla att prostituerade skulle tolereras om de betalade en viss del av sina förtjänster till kyrkan. Påven Sixtus IV var mer praktisk; från en enda bordell som han själv hade låtit bygga, mottog han en inkomst på 20 000 dukater.

I modern tid är kyrkan lite mer försiktig på detta område. Åtminstone kräver den inte öppet tribut från de

prostituerade. Den finner det mer lönsamt att som Trinity Church satsa på fastigheter, hyra ut dödsfällor för skandalösa hyror till dem som lever av och på prostitution.

Hur mycket jag än skulle vilja, tillåter inte utrymmet här att jag talar om prostitutionen i Egypten, Grekland, Rom och under medeltiden. Förhållandena under den senare perioden är särskilt intressanta, såtillvida som prostitutionen var organiserad i skrän under ledning av bordelldrottningar. Dessa skrän utnyttjade strejker som ett sätt att förbättra sina villkor och hålla normala priser. Detta är förvisso en mer praktisk metod än den som används av den moderna löneslaven.

Det vore ensidigt och ytterst ytligt att hävda att den ekonomiska faktorn är enda orsaken till prostitution. Det finns andra lika viktiga och centrala vilket våra reformivrare också känner till men ännu mindre vågar diskutera än den institution som suger själva livet ur både män och kvinnor. Jag syftar på den sexuella frågan, som det räcker att bara nämna för att framkalla moraliska spasmer hos de flesta människor.

Det är ett erkänt faktum att kvinnan uppfostras som ett objekt och ännu hålls i absolut okunnighet om sexualitetens mening och innebörd. Allt som har med detta ämne att göra undertrycks, och personer som försöker kasta ljus över detta förfärliga mörker förföljs och kastas i fängelse. Icke desto mindre förhåller det sig så, att så länge en flicka inte vet hur hon ska ta vara på sig själv, inte vet hur den viktigaste delen av hennes liv fungerar, får vi inte bli förvånade om hon blir ett lätt offer för prostitution eller för någon annan form av förhållande som reducerar henne till föremål för enbart sexuell tillfredsställelse.

Det är på grund av denna okunnighet som flickans hela liv och natur stäcks och förlamas. Vi har sedan länge tagit för självklart att pojken kan följa det vildas röst, det vill säga tillfredsställa sin natur så snart hans sexualitet gör sig gällande. Men våra moralister skandaliseras av själva tanken att en flickas natur skulle göra sig gällande. För moralisten består prostitutionen inte så mycket i det faktum att kvinnan säljer sin kropp som att hon säljer den utanför äktenskapet. Att detta inte är ett påstående rakt ut i luften visas av det faktum att giftermål av monetära skäl är fullkomligt legitimt och rättfärdigas av lagen och allmänna opinionen, medan varje annan förening fördöms och förkastas. Men en prostituerad är, rätt definierad, ingenting annat än "en person för vilken sexuella förhållanden underordnas vinningen" (Guyot, 1882). "De personer är prostituerade som säljer sina kroppar för utövandet sexualakten och av detta gör ett yrke." (Banger). Banger går i själva verket längre. Han hävdar att prostitutionens handling "i grunden är jämställd med den handling där en man eller kvinna ingår i äktenskap av ekonomiska skäl". Äktenskapet är naturligtvis målet för varje flicka, men eftersom tusentals flickor inte kan gifta sig dömer våra dumma sociala seder dem till antingen ett liv i celibat eller prostitution. Den mänskliga naturen gör sig gällande oberoende av alla lagar, och det finns ingen rimlig anledning till att naturen ska anpassa sig till en pervers moralföreställning.

Samhället anser en mans sexuella erfarenheter vara utmärkande drag i hans allmänna utveckling, medan liknande erfarenheter i en kvinnas liv betraktas som en förfärlig katastrof, en förlust av hedern och allt gott och ädelt hos en människa. Denna dubbelmoral har spelat en inte obetydlig roll för skapandet och bevarandet av prostitutionen. Däri ingår att hålla ungdomar i absolut okunnighet om sexuella frågor. Denna förmenta "oskuldssfullhet" bidrar, tillsammans med en överspänd och undertryckt sexuell natur, till att åstadkomma just det tillstånd som våra puritaner är angelägna om att undvika eller förhindra.

Tillfredsställelsen av sexuella behov måste inte leda till prostitution, utan det är den grymma, hjärtlösa och brottsliga förföljelsen av dem som vågar avvika från den banade vägen som bär ansvaret för den.

Flickor, ja rena barnen, arbetar vid en maskin tio till tolv timmar om dagen i alldeles för trånga och varma rum, vilket håller dem i ett ständigt överspönt sexuellt tillstånd. Många av dessa kvinnor har varken hem eller annan komfort; därför blir gatan eller någon plats för billig förströelse enda möjligheten för dem att glömma bort sina dagliga rutiner.

Detta för dem naturligtvis i omedelbar närhet av det andra könet. Det är svårt att säga vilken av de båda faktorerna som bringar flickans översexualiserade tillstånd till en klimax, men det är förvisso den mest naturliga sak att en klimax kommer att uppnås. Detta är första steget mot prostitution, och flickan ska inte göras ansvarig för detta. Tvärtom är det helt och hållet samhällets fel, det är vår brist på förståelse, vår brist på uppskattning av livet i vardande som ska klandras; och framför allt är det våra moralister som gör sig skyldiga till det brottsliga misstaget att fördöma en flicka för all evighet därför att hon avlägsnat sig från "dygdens väg", det vill säga hennes första sexuella erfarenhet har ägt rum utan kyrkans sanktion.

Flickan känner sig fullständigt utstött när hemmets och samhällets dörrar stängs för henne. Hela hennes utbildning och tradition är sådan att hon känner sig fördärvad och fallen och därför inte har någon grund att stå på eller något fäste som lyfter henne i stället för att dra ner henne. Samhället skapar således de offer som det sedan förgäves söker göra sig kvitt. Den mest gemene, depraverade och utlevade man ser ändå sig för god för att ta till hustru den kvinna vars ynnest han var helt beredd att köpa, även om han därigenom kunde rädda henne från ett fasansfullt liv. Inte heller kan hon vända sig till sin egen syster för hjälp. I sin dumhet anser denna sig vara alltför ren och kysk och inser inte att hennes egen position i många avseenden är ännu mer beklagansvärd än systemens på gatan.

“Den hustru som gifte sig för pengar”, säger Havelock Ellis, “är, jämfört med den prostituerade, den verkliga synderskan. Hon får mindre betalt, ger mycket mer tillbaka i form av arbete och omvårdnad och är fullständigt bunden till sin herre. Den prostituerade avstår aldrig från rätten till sin egen person, hon bevarar sin frihet och sina personliga rättigheter och hon tvingas inte ständigt utstå mannens omfamningar.”

Bättre-än-du-kvinnan begriper inte heller Leckys urskuldande påstående att “även om hon kan vara urtypen för syndighet, är hon också dygdens effektivaste väktare. Henne förutan skulle de lyckliga hemmen besudlas och onaturliga och skadliga handlingar vara vanliga”

Moralisterna är ständigt beredda att offra mänsklighetens ena hälft för någon eländig institution som de inte kan växa ifrån. I själva verket är prostitutionen inte mer en garanti för hemmets renhet än stränga lagar är ett skydd mot prostitution. Drygt 50 procent av de gifta männen tillhör bordellernas stamkunder. Det är genom detta dygdiga element som de gifta kvinnorna – ja till och med barnen – smittas av könssjukdomar. Men samhället har inte ett ord av fördömande till mannen, medan ingen lag är för orimlig för att sätta in mot det hjälplösa offret. Hon inte bara jagas av dem som utnyttjar henne, hon är också helt utlämnad åt varje polis och usel detektiv ute på sina pass, åt dem som tjänstgör på polisstationerna och åt fängelsemyndigheterna -

Vad gäller systemet med kopplare må det vara motbjudande, men vi får inte bortse från det faktum att det väsentligen är en fas av den moderna prostitutionen – en fas som präglas av mörkläggning och korruption och är ett resultat av sporadiska korståg mot det samhällsönda.

Kopplaren är _otvivelaktigt_ ett dåligt exemplar av människosläktet, men på vilket sätt är han mer föraktlig än den polis som tar den sista centen från gatflickan och sedan låser in henne på polisstationen? Varför är kopplaren mer brottslig, eller ett större hot mot samhället, än ägarna av varuhus och fabriker som blir feta på sina offers möda bara för att sedan driva ut dem på gatan? Jag försvarar inte kopplaren, men jag förstår inte varför han ska jagas obarhäftigt medan de som verkligen gör sig skyldiga till sociala orättvisor åtnjuter skadeslöshet och respekt. Man gör också klokt i att komma ihåg att det inte är en kopplaren som gör den prostituerade. Det är vår förställning och skenhelighet som skapar både den prostituerade och kopplaren.

Fram till 1984 visste man i Amerika mycket lite om kopplaren. Sedan angreps vi av en epidemi av dygd. Synden skulle avskaffas och landet renas till varje pris. Den sociala cancern drevs därför utom synhåll, men djupare in i kroppen. Bordellinnehavarna och deras olyckliga offer utlämnades på nåd och onåd åt polisen. Den ofrånkomliga konsekvensen blev orimliga böter och fängelse.

Medan flickorna hade varit relativt skyddade på bordellerna, där de representerade ett visst penningvärde, fann de sig nu på gatan och helt i mutlystna polisens våld. Desperata, i behov av skydd och längtan efter tillgivenhet, visade dessa flickor sig naturligtvis vara lätta offer för kopplare som själva var resultat av vår kommersiella tidsanda. Systemet med kopplare var således den direkta utlöparen av polisförföljelse, korruption och försök att undertrycka prostitutionen. Det vore rena dårskapen att förväxla denna moderna fas av det samhällsönda med orsakerna till det. Att nöja sig med att undertrycka och stifta barbariska lagar kan bara förbittra och ytterligare förnedra de olyckliga offren för okunnighet och dumhet. Den senare har nått sitt högsta uttryck i lagförslaget att mänsklig behandling av prostituerade ska betraktas som ett brott och att den som ger logi åt en prostituerad ska straffas med fem års fängelse och 10 000 dollar böter. En sådan inställning avslöjar bara den förfärliga bristen på insikt om de verkliga orsakerna till prostitution som social faktor och manifesterar den puritanska andan från Hawthornes *Den eldröda bokstaven*.

Det finns inte en enda modern författare i ämnet som inte hänvisar till det absolut fåfänga i att försöka ta itu med frågan genom lagstiftning. Dr Blaschko kommer således fram till att statliga förbud och moraliska korståg bara leder till att det onda drivs in i hemliga kanaler och ärmed mångfaldigar sina faror för samhället.

Havelock Ellis, den som grundligast och med störst mänsklighet studerat prostitutionen, visar med en mängd data att ju strängare förföljelsemetoder man använder, desto värre blir förhållandena. Av hans data får vi bland annat veta om Frankrike att "Karl IX 1560 genom ett edikt avskaffade bordellerna, men antalet prostituerade bara ökade medan många nya bordeller växte fram i oväntade forer och blev ännu farligare. Trots all sådan lagstiftning, eller på grund av den, har det inte funnits något annat land i vilket prostitutionen har spelat en mer framträdande roll" (Havelock Ellis, 1905)

Endast en bildad allmän opinion, som låter bli att lagligen och moraliskt jaga den prostituerade, kan bidra till att förbättra de nuvarande förhållandena. Att medvetet sluta ögonen och inte låtsas om det onda som en samhällsfaktor i det moderna livet kan bara förvärra saken. Vi måste höja oss över våra dåraktiga föreställningar om att vara "bättre än du" och lära oss att i den prostituerade känna igen en produkt av samhällsförhållandena. Ett sådant igenkännande kommer att sopa undan vår hycklande inställning och garantera större förståelse och mänskligare behandling. Vad gäller det fullständiga utrotandet av prostitutionen kan det bara ske genom en total omprövning av alla vedertagna värden – speciellt de moraliska – och ett avskaffande av industriella slaveriet.

Det Anarkistiska Biblioteket

Emma Goldman
Handeln med kvinnor
1910

sv.theanarchistlibrary.org